

حسین درگاہی

فطرت، خلقت و دیانت (۱)

بازتظیم مطالب خلقت و شریعت از کتاب‌های «اصول فی الاصول» و

«روزنه ای به باغ رازهای سربه مهر»

انتشارات شمس الهدی

نویسنده: حسین درگاهی

ویراستاران: سارا عظیمی / عبدالعلی ظهیرالدین / طاهره شعرباغ

طراح جلد: محمد اهوز

صفحه آرا: سیما سپاهی

نوبت چاپ: اول، پاییز ۱۴۰۳

شمارگان: ۱۰۰۰ جلد

شابک دور: ۹۷۸-۶۲۲-۹۰۶۶۸-۷-۴

سرشناسه: درگاهی، حسین، ۱۳۳۱- Dargahi, Hessein، ۱۹۵۲- عنوان قرارداد: روزنه‌ای به باغ رازهای سربه مهر، برگزیده اصول فی الاصول: اصول معارف الهیه در شرح کتاب اصول کافی، برگزیده عنوان و نام پدیدآور: فطرت، خلقت و دیانت بازتظیم مطالب خلقت و شریعت از کتاب‌های «اصول فی الاصول» و «روزنه ای به باغ رازهای سربه مهر»/ تألیف حسین درگاهی، مشخصات نشر: تهران: شمس الهدی، ۱۴۰۳. مشخصات ظاهری: ۴ ج. شابک: دور: ۹۷۸-۶۲۲-۹۰۶۶۸-۷-۴. ج ۱: ۸-۱-۸۱-۸۱-۹۰۶۶۸-۶۲۲-۹۷۸؛ ج ۲: ۸-۲-۹۰۶۶۸-۶۲۲-۹۷۸؛ ج ۳: ۸-۳-۹۰۶۶۸-۶۲۲-۹۷۸؛ ج ۴: ۵-۴-۹۰۶۶۸-۶۲۲-۹۷۸؛ وضعیت فهرست نویسی: قبلاً یادداشت: کتابنامه به صورت زیرنویس. عنوان دیگر: بازتظیم مطالب خلقت و شریعت از کتاب‌های «اصول فی الاصول» و «روزنه ای به باغ رازهای سربه مهر». موضوع: خداشناسی (اسلام) / احادیث شیعه. رده بندی کنگره: B۲۲۱۷/۸ رده بندی دیویی: ۲۹۷/۴۲ شماره کتابشناسی ملی: ۹۵۹۵۰۷۶ اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

فروشگاه مرکزی: تهران، میدان قیام، زیرپل ری، نرسیده
به بزرگراه شهید محلاتی، خیابان ادیب‌الممالک، پلاک ۲۷

تلفن: ۰۲۱ ۸۸۹۳۴۴۲۵-۲۸ | تلفن سفارشات: ۰۲۱ ۳۶۸۳۰۰۷۳

کدپستی: ۱۵۹۸۸۱۵۵۱۵ | ایمیل: shamsulhoda_pub@yahoo.com

مادرار شبکه‌های اجتماعی دنبال کنید: ۰۹۱۹ ۵۹۱۲۲۱۵

www.shamsulhoda.ir

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
بیان مسئله: دغدغه مشترک فطری و انسانی: حالا که من خواسته و نخواستہ، و به هر دلیلی در دنیا و متن زندگی واقع شده‌ام چه باید بکنم؟ و برای آن، چه باید بدانم؟ ۱۳	
سرخط جستجوگری پاسخ: حکایت خلقت: نگاه جامع به حقیقت زندگی و هدف آن ۱۵	
شیوه ارائه پاسخ: طرح «مجموعه‌ای» از دین با محوریت حکایت خلقت ۲۲	
چکیده حقیقت زندگی بر مبنای حکایت خلقت: خلقت او به محبت او، خلقت غیر او به او و برای او و مقصد خلقت، وصال او ۲۵	
الف) حکایت خلقت	۴۱
الف-۱) ماجرای خلقت حقیقت الهیه	۴۳
شرح مختصر ماجرای خلقت در بیان تعبیرات مختلف از خلق اول و نسبت آن حقیقت با هدف و مقصد خلقت و زندگی	۴۳
شرح مشروح مراحل و وقایع خلقت	۵۶
الف-۱-۱) خلقت مرحله «بلا تعین» حقیقت الهیه: خلقت حقیقت نورانی خلق اول: إِنَّ اللَّهَ تَبَارَكَ وَتَعَالَى... ثُمَّ تَكَلَّمَ بِكَلِمَةٍ فَصَارَتْ نُورًا	۶۱
خلق اول، تحقق هستی و بودن به عنوان مخلوق خدای متعال	۶۳
نکته اول: خلق اول، مخلوق خدای متعال لذا حادث نه ازلی	۶۴
نکته دوم: خلق اول، مخلوق خدای متعال لذا نشانه او	۶۶
خلق اول، اسم بلا تعین (نشان بی نشان) خدای متعال	۶۸

- الف ۱-۳) ادامه ماجرای خلقت: تفریع اسماء الحسنی از ارکان اسم جلاله
 ۱۹۸ ..... الله
- نسبت اسماء و صفات الهیة با خدای متعال ۲۰۶
- نکته ای قبل از ورود به بحث: نسبت اسم و صفت الهی: اشتراک در حقیقت و
 تفاوت در مرتبه تعین ۲۰۷
- اسماء مشترک بین خالق و مخلوق، اولاً: مشترک لفظی، نه مشترک معنوی؛
 ثانیاً دارای دلالت مجازی و سلبی نسبت به خدای متعال و دلالت ایجابی برای
 مقام نورانی اسم جلاله الله ۲۲۶
- نسبت مصداق اسم الله با اسم الله و مراد از آن: تعلیل ولایت ولی الله بر خلقت
 خدای متعال ۲۳۱
- رابطه مصداق اسم الله با اسم الله: رابطه موجودیت شخصی ولی الله
 صلوات الله علیه با باطن نورانی ایشان ۲۳۱
- انمه علیهم السلام معدن و حُزْنُ الله ۲۳۳
- انمه علیهم السلام حُزْنُ عِلْمِ الله ۲۳۹
- امام علیه السلام، امین الله و باب الله ۲۴۲
- امام علیه السلام، جنب الله و قرب الله ۲۴۵
- امام علیه السلام، نور الله ۲۴۷
- امام علیه السلام، مشینة الله ۲۴۹
- امام علیه السلام، حجة الله و ولی الله ۲۵۱
- امام علیه السلام، وجه الله ۲۵۴
- رابطه مصداق اسم الله با مراد از آن: نسبت ولی الله صلوات الله علیه با
 خدای متعال ۲۵۹
- «کلمة الله»، مصداق «اسم» جلاله الله و لذا اقرب به مراد از آن ۲۶۷
- مصداق «اسم» جلاله الله مقام نورانی رسول اکرم و مصداق «کلمة»
 جلاله الله مقام نورانی ولی الله صلوات الله علیهما ۲۶۹
- رمزگشایی از مصداق بعضی از اسماء الله ناظر بر مقام نورانی ذوات
 مقدسه آل الله علیهم السلام ۲۷۹

فهرست مطالب/ ۱۱

- نکته نادر و کمیاب در باب نشانی از نسبت حقیقت نورانی اسم جلاله الله
و مقام نورانی بلاتعین نبوی و علوی ۲۸۴
- عملکرد اسم الله به ولایت خدای متعال و لذا فعل اسم الله منسوب به
خدای متعال ۲۸۶
- جلوه فعالی و انفعالی عملکرد حقیقت الهیه: اسماء «عظیم» و «اعظم»
الهی ۲۸۶
- شرحی در اسم اعظم الهی و مصادیق آن ۲۹۱
- حقیقت محمّدی صلوات الله علیه وآله ۲۹۳
- حقیقت علوی صلوات الله علیه ۳۰۲
- حقیقت فاطمی سلام الله علیها ۳۰۶
- حقیقت ولی الله صلوات الله علیه ۳۰۸
- حقیقت الهیه باطن هر شخص (رب) ۳۰۹
- نسبت و نسب انسان با اسماء حسنا ۳۱۱
- قاعده تعیین اسم رب هر شخص ۳۱۲
- مراتب اسم اعظم الهی ۳۱۴
- سلام ۳۱۷
- محبت ۳۱۹
- ه، هو، هی ۳۲۱
- آه ۳۲۱
- حروف مقطعه ۳۲۲
- بسم الله الرحمن الرحیم ۳۳۱
- آیات اسم اعظم ۳۳۷
- عدد اسم اعظم ۳۴۱
- نکته ای در تأویل اعداد در خلقت و شریعت بر مدار شمارگان نفوس
نفسه آل الله علیهم السلام ۳۴۴
- واجدیت اسم اعظم (حقیقت الهیه، صورت لفظی و کبی آن) ۳۴۷
- الف - ۲) شرحی در رابطه قرآن با حقیقت الهیه و ارکان آن ۳۵۱
- رابطه کلام الله با مرتبه بلاتعین و متعین حقیقت الهیه ۳۵۱

- ۳۵۶ ..... قرآن ملفوظ، نشانه اسم الله اعظم
- رابطه کلام الله با شخص محمدی، نفس علوی و روح فاطمی حقیقت الهیه
- ۳۶۰ ..... سلام الله عليهم وآلهم
- ۳۷۹ ..... برتری صورت انسانی حقیقت الهیه بر سایر صور آن از جمله قرآن
- ۳۸۴ ..... امیرالمؤمنین صلوات الله علیه، کتاب ناطق
- ۳۸۷ ..... ولایت، قطب قرآن است
- ۴۲۵ ..... نسبت قرآن با رسول الله صلوات الله علیه
- ۴۲۹ ..... نسبت قرآن با عترت و تعیین ثقل اکبر
- ۴۳۱ ..... قرآن فعل الله، عترت تولید رسول الله صل الله علیه وآله
- ۴۳۲ ..... قرآن، حبل ممدود اطول
- ۴۳۳ ..... قرآن، باطن عترت مطهره
- ۴۳۴ ..... عترت تفصیل قرآن و قرآن هادی به ایشان عليهم السلام

مقدمه

بیان مسئله: دغدغه مشترک فطری و انسانی: حالا که من خواسته و نخواستہ، و به هر دلیلی در دنیا و متن زندگی واقع شده‌ام چه باید بکنم؟ و برای آن، چه باید بدانم؟

نیازهای فطری انسان - در هر زمان و هر جا که بوده باشد - ثابت است، او دغدغه‌ها و سؤال‌های ثابتی دارد؛ نه فقط در بُعد طبیعی‌ش بلکه در بُعد انسانی و الهیش هم نیازهای ثابتی دارد و در نتیجه، سؤال‌های ثابتی هم دارد که اگر به آن نیازها و سؤالات پاسخ داده بشود، او به جایی که باید برسد، می‌رسد و در خودش احساس سیری و سیرابی و امنیت و آرامش می‌کند، اگر نه، نه. و از مشخصات اصلی تعلیمی و تربیتی دین الهی جوابگو بودن و جواب‌دادن و جواب‌داشتن به دغدغه‌های فطری و انسانی است. و از جمله این دغدغه‌ها و سؤال‌ها این است:

حالا که من خواسته و نخواستہ، و به هر دلیلی در دنیا و متن زندگی واقع شده‌ام چه باید بکنم؟ و برای آن، چه باید بدانم؟

و پاسخ جامع به این سؤال را در فرمایش عالم آل محمد، امام صادق علیه‌السلام در حدیث زیر بنگرید؛ اما پیش از خوانش این حدیث شریف، یادآور می‌شود: با توجه به حکم عقلی و نقلی «قِيمَةُ كُلِّ امْرِءٍ مَا يَعْلَمُ»^۱

۱. عبون الحکم و المواعظ: ۱۰۹، از امیرالمؤمنین علیه‌السلام.

ارزش هر کسی به قدر علم اوست، این حدیث و احادیث مشابه آن نشان می‌دهد کسی که چنین سخنی را می‌گوید بر قله‌ای نشسته که بر فوق عرش زندگی تا زیر فرش آن را ناظر است.

از سفیان بن عیینه نقل شده که گفت: شنیدم که امام صادق علیه‌السلام می‌فرمودند:

وَجَدْتُ عِلْمَ النَّاسِ كُلَّهُ فِي أَرْبَعٍ.

من همه علم مردم را در چهار چیز یافتم.

(یعنی: آنچه پیش مردمان هست که علم محسوب می‌شود، نه فضل و یا جاه، و صحیح است و داشتن آن لازمه درست زندگی کردن است، ذیل چهار عنوان گرد می‌آیند):

۱- أَوْلَاهَا أَنْ تَعْرِفَ رَبَّكَ.

نخستین آنها این است که پروردگارت را بشناسی.

(در مورد اهمیت کاربردی معرفة الله همین بس که بدون معرفت خدای متعال نه فقط به عنوان «الله» که به عنوان «رب» (خالق، مالک، مدبر و مدبّر)، هیچ کدام از عوامل و عناصر دین و زندگی درست فهم نشده و سر جای درست خود واقع نمی‌شوند؛ لذا کارآیی درست خود را پیدا نمی‌کنند).

۲- وَ الثَّانِي أَنْ تَعْرِفَ مَا صَنَعَ بِكَ.

و دوم آن است که بشناسی تو را چگونه ساخته و برای تو چه ساخته.

(از داشتن عقل و اختیار، و قرارداددن انبیا و اولیا و آورده‌های آنان علیهم‌السلام برای هدایت و تربیت و تعلیم.